
Det Kongelige Utdannings- og forskningsdepartement

Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

HØRING - FORSLAG TIL ENDRING I OPPLÆRINGSLOVEN - OPPLÆRING I HELSEINSTITUSJONER OG BARNEVERNINSTITUSJONER

Viser til brev fra dere datert 09112005 hvor departementet ønsker uttalelse i forhold til forslag om endringer i opplæringsloven. Høringsfristen er satt til 04012006.

Vedlagt følger høringsuttalelse fra Finnmark fylkeskommune. På grunn av den korte høringsfristen, er den utarbeidet som en administrativ handling, og har ikke vært opp til politisk behandling.

Med hilsen

Wenche Pedersen
Fylkesrådmann

Jarl Oskar Store
Opplæringssjef

Kopi: Fylkesråd Inger Lise Balandin
Kompetanseutvalget (som referatsak)

Vedlegg: Høringsuttalelse fra Finnmark fylkeskommune

Høring – Forslag til endring i opplæringsloven – Opplæring i helseinstitusjoner og barneverninstitusjoner.

Utdannings- og forskningsdepartementet har sendt ut et høringsnotat hvor flere ulike modeller for forvaltning av opplæring i helse- og barneverninstitusjoner er beskrevet. Departementet har ikke tatt stilling til hvilken/hvilke av modellene som bør velges, og ønsker at høringsinstansene skal uttale seg om fordeler og ulemper ved de ulike modellene, og hvilken/hvilke som bør velges.

Alternativ 1:

Fylkeskommunalt ansvar for opplæring i både offentlige og private helseinstitusjoner.

Innebærer at fylkeskommunen der institusjonen ligger blir faglig, juridisk og økonomisk ansvarlig for all opplæring, både grunn- og videregående opplæring. I dette forslaget ligger også at det ikke skal foretas individuelle gjesteelevsoppgjør av pasienter fra andre fylkeskommuner.

Finansiering av grunnskole i private helseinstitusjoner overføres fra kommuner til fylkeskommuner. Rammetilskuddet til fylkeskommunen økes noe.

Fordelen med alternativet er at det blir like regler for opplæringsansvaret i alle helseinstitusjoner, og man slipper ekstra administrasjon ved gjesteelevsoppgjør.

Alternativ 2:

Opplæringsansvaret i barneverninstitusjonene flyttes fra beboerens hjemfylkeskommune til fylkeskommunen der institusjonen ligger.

Kommer som en naturlig konsekvens av alternativ 1. Fylkeskommunen der institusjonen ligger skal ha ansvaret for opplæring i både helse- og barneverninstitusjoner. Heller ikke her skal det foretas gjesteelevsoppgjør fylkeskommunene i mellom.

Midler til dette ligger allerede i rammetilskuddet til fylkeskommunene.

Fordelen med dette alternativet må knyttes opp mot alternativ 1. Det blir lik forvaltning og regelverk for opplæring i både helse- og barneverninstitusjoner. Som i alternativ 1 unngår man gjesteelevsoppgjør.

Alternativ 3:

Helseforetakene får ansvar for opplæringen i både helseforetakene og private helseinstitusjoner.

Innebærer at den instansen som er ansvarlig for behandling av pasientene også skal være ansvarlig for opplæringen. Staten ved helseforetakene blir faglig, juridisk og økonomisk ansvarlig for å oppfylle rettighetene etter opplæringsloven. Det skal ikke foretas gjesteelevsoppgjør.

Finansiering av opplæringen overføres fra fylkekommunen til helseforetak. Rammetilskuddet til fylkekommunene reduseres noe.

Fordelen ved dette alternativet er at det blir lettere å se det enkelte menneske som helhet, både i forhold til behandling og opplæring. Rammene for helseinstitusjonene vil bli klarere da de bare har et forvaltningsnivå å forholde seg til, staten vil ha totalansvaret for både det medisinske og pedagogiske. I høringsutkastet heter det at en ulempe vil være at et nytt forvaltningsnivå for opplæring blir innført. I og med at mange medisinske institusjoner allerede har institusjonsskoler, eller har nære samarbeid med lokale skoler, mener vi at et slikt forvaltningsnivå allerede er så godt som etablert. Problemet blir derfor etter vår vurdering ubetydelig.

Alternativ 4:

Opplæringsansvaret i barneverninstitusjonene flyttes fra hjemfylkeskommune til staten.

Kommer som en naturlig konsekvens av alternativ 3. Staten, ved statlig regional barnevernmyndighet, skal ha ansvaret for opplæring i både helse- og barneverninstitusjoner. Det skal ikke foretas gjesteelevsoppgjør.

Finansiering av opplæringen overføres fra fylkekommunen til staten. Rammetilskuddet til fylkekommunene reduseres noe.

Fordelen med dette alternativet må knyttes opp mot alternativ 3. Det blir lik forvaltning og regelverk for opplæring i både helse- og barneverninstitusjoner ved at staten overtar ansvaret. Helhetstenkingen i forhold til den enkelte vil bli lettere å utvikle enn ved dagens ordning. Finansieringen vil følge den enkelte. Dette fører til at opplæring kan iverksettes umiddelbart etter institusjonsplassering, og forsinkelser på grunn av gjesteelevsoppgjør unngås. Vi ser heller ikke her noe problem med ekstra forvaltningsnivå, jfr. kommentarer under alternativ 3.

Alternativ 5:

Videreføring av dagens ordning når det gjelder opplæringsansvaret i private helseinstitusjoner.

Kommunen der pasienten er bosatt har ansvaret for grunnskoleopplæring, mens fylkeskommunen der pasienten er bosatt har ansvaret for videregående opplæring. Forslaget medfører at ordningen med gjesteelevsoppgjør opprettholdes.

Ingen endring i forhold til dagens finansieringsordning.

Alternativ 6:

Kommunalt ansvar for grunnskoleopplæringen og fylkeskommunalt ansvar for videregående opplæring i alle helseinstitusjoner og barneverninstitusjoner.

Bostedskommune skal ha ansvaret for grunnskoleopplæring og hjemfylkeskommune skal ha ansvaret for videregående opplæring. Ordningen med gjesteelevsoppgjør videreføres.

Rammetilskuddet til kommuner og fylkeskommuner økes noe. Det må foretas overføringer av midler fra det fylkeskommunale til det kommunale rammetilskuddet siden det i dag er fylkeskommunene som har hovedvekten av ansvaret for opplæring.

Fordelen vil være at samme forvaltningsnivå har ansvaret for både grunn- og videregående opplæring i institusjoner. Ulempene ved en slik ordning vil være at opplæringen skjer ved en institusjon som kan ligge geografisk langt unna forvaltningsleddet. For Finnmark fylkeskommune vil det bli en veldig stor utfordring å kvalitetssikre opplæring som gis en av "våre" elever som er på institusjon i Oslo eller Bergen. Det må utarbeides nye rutiner og prosedyrer som vil føre til at administrasjon av ordningen krever mye arbeid og blir tungvint å utføre.

Anbefaling:

Finnmark fylkeskommune anbefaler **alternativ 3** ift. opplæringsansvaret i helseinstitusjoner, og **alternativ 4** ift. opplæring i barneverninstitusjoner.

Helse- og barneverninstitusjoner får med en slik ordning bare ett forvaltningsorgan å forholde seg til, noe som vil forenkle administrasjon av opplæringen for elever i slike institusjoner. Også økonomisk får de bare ett ledd å forholde seg til. Helhetstenkningen rundt den enkelte, et prinsipp som ble innført med sykehusreformen, vil bli ivaretatt på en helt annen måte med bare en ansvarlig ift. opplæring i institusjoner. Dette blant annet fordi opplæring ofte vil være en viktig del av et behandlingsopplegg, og derfor må ses på som en integrert og ikke fragmentert del av opplegget for den enkelte.

Vi har tidligere påpekt at staten allerede har ansvaret for drift av flere institusjonsskoler. For Finnmarks del har staten også ansvaret for de samiske videregående skolene. I høringsutkastet er et ekstra forvaltningsledd nevnt som en ulempe. Slik vi ser det er i prinsippet dette leddet allerede etablert, og vil etter vår vurdering ikke skape noen problemer. Det må selvfølgelig presiseres i lovs form at staten skal ha ansvaret for opplæring i alle helse- og barneverninstitusjoner.

Økonomisk betyr vår anbefaling at midler som i dag brukes til opplæring i institusjon må trekkes fra rammetilskuddet til fylkeskommunene. For Finnmark fylkeskommune er det da viktig å presisere at det ikke må trekkes mer midler fra rammetilskuddet enn det som ble tilført når fylkeskommunene fikk ansvaret for opplæring i institusjoner.